

INVENTAIRE ARCHÉOLOGIQUE - FICHE N° 198

Op 22 December 1900 stelde Kanunnik Gabriël Van den Gheyn in de rubriek “Beeldhouwwerken - Museum voor Stenen Voorwerpen in de ruïnes van de St-Baafsabdij - XVIIe eeuw (1612-1613)” in het Frans een fiche op over

Houten Christus

De archieven van de St-Baafskerk duiden Jean de la Porte aan als de auteur van een Christus die in 1612-1613 geplaatst werd op het doksaal van onze kathedraal. De details van de rekening betreffende dit werk laat er het belang van inzien en leveren ons het bewijs dat het niet ging over een eenvoudig triomfkruis, maar over een Calvarieberg (d.w.z. de gekruiste Christus, de Maagd en Sint-Jan) een groep die ondersteund wordt door een zware balk die “gheleent” werd door de Abt van St-Pieters.

Enkele jaren later werd het groot kruis opgehangen boven het doksaal, zoals bewezen wordt door de rekeningen van 1616-1617: “Hem betaelt Matheus Bernaerts-Smet over het maecken van een groote lange roede omme het voorseijde cruijs *boven den oxale aan t'hanghen.*” Is de Christus die de kerkfabriek van St-Baafs toevertrouwd heeft aan het museum van de van de St-Baafsabdij het werk van Jean de la Porte en maakt hij deel uit van de hoger vermelde Calvarieberg?

Er is destemeer reden om dit te geloven omdat de hoofden van de Maagd en St-Jan die bewaard gebleven zijn en eveneens gedeponeerd werden in hetzelfde museum (terwijl de rest helaas!, gediend heeft als stoofhout) getuigen van een zelfde origine van de Christus en bewijzen dat zij deel uitmaakten

van hetzelfde ensemble.

De Potter (1) meent dat de Calvarieberg waarover wij het hebben, zich bevond op het oud kerkhof van St-Baafs, zonder deze bewering evenwel te ondersteunen door het minste bewijs. Maar de plaats waar deze overblijfselen zich nauwelijks een jaar geleden bevonden (de crypte van de kathedraal) getuigen eerder ten gunste van onze hypothese. Men kan zich gemakkelijk voorstellen dat men eerder zal gedacht hebben een groep die voorheen boven het doksaal hing op te bergen in de crypte, terwijl men minder zorg zal besteed hebben aan voorwerpen van buiten. Bovendien vertonen onze overblijfselen geen enkel spoor van beschadiging voortkomend van de vochtigheid of de regen aan dewelke zij onvermijdelijk blootgesteld zouden geweest zijn wanneer zij zich op het kerkhof zouden bevonden hebben.

Jean de la Porte komt voor in de rekeningen van St-Baafs van 1614 tot 1615 om de beelden geplaatst te hebben van drie apostels. Alhoewel wij het bewijs niet gevonden hebben is het waarschijnlijk dat het ook hij is die ze gemaakt heeft en zoals er gezegd wordt “de drij letste” kan men er misschien van afleiden dat hij vroeger de negen andere geleverd heeft. Twee jaar later, 1616-1617, sculpteerde hij nog nieuwe koorstoelen, die sedertdien vervangen werden. Tenslotte maakte hij in 1623-1624 nog een beeld van St-Bavo. Wij vinden Jean de la Porte ook weer terug in de Stadsrekeningen, 1618-1619, als auteur van het kruisbeeld bestemd voor het St-Jacobskerkhof.

De Christus afgebeeld op ons vignet heeft een hoogte van 3,80 m. Zijn armen ontbreken. De kolossale, maar perfect beredeneerde proporties van dit meesterwerk, de uitdrukking van de figuur, de grootse allure van dit prachtig overblijfsel getuigen van de grondige kennis van de auteur van zijn vak.

De heer Van Werveke, Conservator van ons Oudheidkundig Museum, die mij de meeste inlichtingen bezorgd heeft die ik vermeld heb, zegt dat Jean de la Porte zijn meesterschap in de gilde gekocht heeft in 1601-1602, hij was gezworene in 1606, 1615, 1622 en 1632.

(1) Gent, t.V, p.386